

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 684/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duřu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21Cb/152/2006 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 25. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21Cb/152/2006. Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v napadnutej veci konal bez zbytočných prietáhov, a aby jej priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 8 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie okresného súdu bolo už predmetom prieskumu ústavným súdom s ohľadom na základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote, a to na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľky zo 7. januára 2021. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 77/2021 z 13. apríla 2021 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

3. Predmetom napadnutého konania je neplatnosť zmluvy o prechode obchodného podielu a sťažovateľka je žalobkyňou v tomto konaní. Po vydaní už uvedeného nálezu ústavného súdu rozhodoval okresný súd o priznaní znaleckej odmeny znaleckej organizácii FORENZA – znalecká organizácia psychiatrická s. r. o. a následne nariadil kontrolné znalecké dokazovanie Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a psychiatrii s. r. o. V decembri 2022 sa sťažovateľka vyjadrila ku kontrolnému znaleckému posudku s tým, že s jeho závermi nesúhlasí. Nasledujúce pojednávanie (28. marca 2023) bolo odročené z dôvodu kolízie pojednávania právnej zástupkyne sťažovateľky. Na ďalšom pojednávaní 11. mája 2023 bolo vyhlásené dokazovanie za skončené, pojednávanie bolo odročené ešte na 8. jún 2023, keď okresný súd vyhlásil rozsudok. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka 4. októbra 2023 odvolanie. V momente podania ústavnej sťažnosti (25. októbra 2023) okresný súd vykonával úkony pred predložením veci odvolaciemu súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti zdôraznila, že hoci ústavný súd v roku 2021 prikázal okrem iného konať okresnému súdu bez zbytočných prietahov, tento príkaz nemal účinok na aktivitu okresného súdu. Sťažovateľka pritom poukázala na okolnosti, že okresnému súdu trvalo tri mesiace nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie a kontrolný znalecký posudok samotný bol sťažovateľke doručený až 8 mesiacov po jeho vyhotovení. Ďalej sťažovateľka namietala aj to, že hoci okresný súd odročil pojednávanie na vyhlásenie rozsudku, tento rozsudok jej nedoručil v lehote 3 dní, ale až takmer tri mesiace po jeho verejnom vyhlásení, čím zároveň porušil § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

5. Sťažovateľka tiež tvrdila, že výrok rozsudku v písomnom vyhotovení sa líši od výroku rozsudku, ktorý bol verejne vyhlásený 8. júna 2023, preto predpokladá, že odvolací súd zruší predmetný rozsudok okresného súdu. Podľa sťažovateľky preto bude aj samotnú dĺžku odvolacieho konania potrebné pripočítať na vrub okresnému súdu. Sťažovateľka sa teda domnieva, že právoplatné skončenie napadnutého konania nemožno očakávať ešte niekoľko rokov.

6. Sťažovateľka napokon zdôraznila, že napadnuté konanie pre ňu má existenciálny význam a napriek tomu nie je ukončené ani 17 rokov od podania žaloby. Sťažovateľka má pritom depresívnu poruchu ťažkého stupňa a anxióznny syndróm, a preto negatívne zvláda záťažové situácie, medzi ktoré patrí aj napadnuté súdne konanie. Vzhľadom na tieto okolnosti už nedokáže okresný súd žiadnym spôsobom zhojiť porušenie sťažovateľkou označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Sťažovateľka si aj preto uplatnila finančné zadost'učinenie vo výške 8 000 eur, pričom opakovane zdôraznila celkovú dĺžku napadnutého konania (17 rokov od 28. septembra 2006) napriek rozhodnutiu ústavného súdu z roku 2021.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresného súdu došlo k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený vo svojej doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

11. Dĺžka napadnutého súdneho konania pred okresným súdom od momentu rozhodnutia ústavného súdu o prieťahoch do meritórneho rozhodnutia okresného súdu predstavovala niečo cez dva roky. V rámci tohto obdobia ústavný súd na rozdiel od sťažovateľky neidentifikoval taký postup okresného súdu, ktorý by mal predstavovať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Postup pri nariaďovaní kontrolného znaleckého dokazovania v časovom úseku troch mesiacoch nepredstavuje nečinnosť v relevantnej intenzite. Formulovanie otázok na kontrolné znalecké dokazovanie, ako aj predbežná dohoda so znaleckou organizáciou môžu zabráť určitý čas. Taktiež okolnosť, že kontrolný znalecký posudok bol sťažovateľke doručený oneskorene, nemá rozhodujúci význam vo vzťahu k posúdeniu prieťahov vo veci, pretože v prípade potreby sa sťažovateľka ako strana v konaní, resp. jej právny zástupca mohli oboznámiť s týmto znaleckým posudkom nahliadnutím do súdneho spisu. Napokon porušenie ustanovenia Civilného sporového poriadku vo vzťahu k lehote na vyhotovenie rozsudku nie je možné stotožňovať s porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Nedodržanie zákonom ustanovenej lehoty totiž automaticky nevyvoláva porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 86/02, IV. ÚS 471/2012). Ústavný súd už v tejto súvislosti uviedol, že pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať

a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 70/02).

12. Ústavný súd zdôrazňuje, že v napadnutom konaní mohol posudzovať iba potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v období od právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 77/2021 z 13. apríla 2021. V tomto ohľade nemožno doterajšiu dĺžku napadnutého súdneho konania vo vzťahu k priebehu, na ktorý poukázala sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti (približne obdobie 2021 – 2023, pozn.), zatiaľ považovať za takú, ktorá by bola zjavne neprimeraná. Okresný súd v doterajšom priebehu napadnutého konania postupoval v zásade plynulo a bez výrazných období dlhodobej nečinnosti, a preto možno konštatovať, že splnil príkaz ústavného súdu konať bez zbytočných priet'ahov (IV. ÚS 77/2021).

13. Čo sa týka potenciálnych priet'ahov v napadnutom konaní, ktoré projektovala sťažovateľka do budúcnosti (po rozhodnutí odvolacieho súdu), ústavný súd konštatuje, že pri hodnotení napadnutého postupu súdu vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nemôže prihliadať na priet'ahy, ktoré môžu vzniknúť v budúcnosti. V tomto ohľade je ústavná sťažnosť sťažovateľky predčasná.

14. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že sťažovateľka svojou ústavnou sťažnosťou napadla iba postup okresného súdu, preto mohol potenciálne porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov posudzovať iba vo vzťahu k okresnému súdu.

15. Vzhľadom na relatívne krátky časový úsek od právoplatnosti predošlého nálezu v predmetnej veci do podania novej ústavnej sťažnosti a taktiež s poukazom na predčasnosť podania ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľky ústavný súd uzavrel, že v tomto prípade nemohlo ísť zo strany okresného súdu o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

17. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého súdneho konania indikoval vznik priet'ahov (napríklad po zrušení meritórneho rozsudku odvolacím súdom z dôvodu, ktorý predpokladala sťažovateľka), toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu